

Nr 52

Bevillningsutskottets betänkande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med förslag till förordning om upphävande av förordningen den 18 maj 1934 (nr 168) angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran, jämte i ämnet väckta motioner.

I en den 15 oktober 1965 dagtecknad, till bevillningsutskottet hänvisad proposition, nr 149, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till förordning om upphävande av förordningen den 18 maj 1934 (nr 168) angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran.

Beträffande *propositionens huvudsakliga innehåll* må här anföras följande.

I propositionen föreslås att den gällande förordningen av år 1934 om postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran, skall upphävas och att bestämmelser i ämnet i fortsättningen skall meddelas av Kungl. Maj:t eller, efter Kungl. Maj:ts bemyndigande, poststyrelsen.

Författningsförslaget är av följande lydelse.

**Förslag
till
Förordning
om upphävande av förordningen den 18 maj 1934 (nr 168) angående
postverkets ansvarighet för försändelser och medel,
som mottagits till postbefordran**

Härigenom förordnas, att förordningen den 18 maj 1934 angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran, skall upphöra att gälla vid utgången av maj 1966.

Till utskottet har hänvisats de i anledning av propositionen väckta lika lydande motionerna I: 795 av herr *Strandberg* och II: 940 av herr *Fridolfsson*, vari yrkats, att riksdagen måtte besluta att med avslag å proposition nr 149 hos Kungl. Maj:t hemställa att riksdagen i proposition förelägges förslag till huvudlinjer rörande den framtida utformningen av regleringen av postverkets ansvarighet.

Beträffande de skäl, som anförts till stöd för det i motionerna framställda yrkandet, får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen I: 795.

Rörande motiveringen för det i propositionen framlagda förslaget hänvisar utskottet till ovannämnda statsrådsprotokoll. Redogörelsen härutinnan återfinnes under följande rubriker å nedan angivna sidor i propositionen, nämligen

Inledning, s. 3—4.

Gällande ordning, s. 4—5.

Poststyrelsens förslag jämte remissyttranden, s. 5—45.

Departementschefen, s. 45—50.

Av innehållet i *motionerna* må här återges följande.

Motionärerna framhåller att det inom poststyrelsen upprättade förslag till ny ansvarighetsförordning för postverket, som enligt propositionen är avsett att i sina huvuddrag läggas till grund för nya ansvarighetsföreskrifter, till väsentlig del yunnit remissinstansernas gillande men att i ett betydelsefullt hänseende delade meningar rått om förslagets innehåll, nämligen såvitt gäller frågan om den författningsmässiga regleringen av postverkets ansvarighet.

Enligt motionärernas mening kan de erinringar mot att regleringen i förevarande ämne undantages från riksdagens prövning som framförts av remissinstanserna inte fränkännas betydelse. Det hör särskilt uppmärksammas att postverkets rörelse till viss del är av monopolkaraktär. Oberoende av vilken betydelse som i och för sig bör tillmätas det förhållandet, att ansvarighetsbestämmelsernas innehåll kan påverka postavgifterna, vilka ju är en art av bevillning, bör i vart fall sådana regler som berör den sektor, inom vilket verket har monopol, tillkomma under riksdagens medverkan.

Motionärerna delar så till vida helt departementschefens uppfattning att detaljregleringen på området för framtiden bör överlätas till Kungl. Maj:t med möjlighet för Kungl. Maj:t att i viss utsträckning delegera regleringen till poststyrelsen. Huvudlinjerna för postverkets ansvarighet bör likväl enligt motionärernas mening inte undandras riksdagens prövning.

Utskottet

I propositionen föreslås att 1934 års förordning angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran, skall upphöra att gälla vid utgången av maj 1966 och att ansvarighetsbestämmelser i fortsättningen skall meddelas av Kungl. Maj:t utan riksdagens medverkan.

I motionerna I: 795 och II: 940 har yrkats dels avslag på propositionen, dels att riksdagen måtte hemställa, att den i särskild proposition förelägges förslag till huvudlinjer rörande den framtida regleringen av postverkets ansvarighet.

I den förevarande propositionen ägnas ingående uppmärksamhet åt spørsmålet hur en revision av ansvarighetsreglerna författningsmässigt bör genomföras.

Åtskilliga skäl har därvid framförts såväl för som mot att bestämmanderätten över postverkets ansvarighet av riksdagen helt eller delvis delegeras till Kungl. Maj:t.

Företrädarna för uppfattningen att regleringen av postverkets ansvarighet bör kunna ske utan riksdagens medverkan har bl. a. framhållit det från praktiska synpunkter önskvärda i att justeringar av maximibelopp, jämkning av preskriptionstider samt anpassning av ansvarighetsföreskrifterna till nya rörelsegrenar eller försändelseslag kan genomföras utan den tidsutdräkt som en riksdagsbehandling otvivelaktigt medför, medan de som haft motsatt mening bl. a. framhållit, att ansvarighetsreglerna är av den innebörd och den betydelse, att de inte bör undandras riksdagens prövning.

Utskottet har för sin del funnit de skäl, som i propositionen andragits för att regleringen av ansvarigheten i fortsättningen överlåtes på Kungl. Maj:t väga tyngre än de som talar för att riksdagen skall medverka vid en sådan reglering. Vid detta ståndpunktstagande har utskottet fäst särskild vikt vid de uppgifter som i propositionen lämnas om skadeståndsansvarets ringa ekonomiska betydelse i förhållande till postverkets totala årliga driftkostnader och till att i praktiken den helt övervägande delen av skadeståndsanspråken — såväl antals- som beloppsmässigt — avser rörelsegrenar, vilka inte är monopolskyddade.

Det inom poststyrelsen utarbetade förslaget till ny ansvarighetsförordning, som bifogats propositionen och som departementschefen ansett kunna i sina huvuddrag läggas till grund för nya föreskrifter i ämnet, tillgodoser enligt utskottets uppfattning i en utsträckning som rimligen kan begäras såväl näringslivets som allmänhetens berättigade krav.

Den omständigheten att för närvarande mer än 70 procent av postverkets inkomster härrör från verksamhet, som bedrivs i konkurrens med andra transportföretag och penninginrättningar, innebär en garanti för att också

i framtiden ansvarighetsreglerna kommer att få en så objektiv utformning som möjligt.

Härtill kommer i fråga om den monopolskyddade verksamheten, att av poststyrelsen utfärdade ansvarighetsföreskrifter kan bli föremål för överprövning i olika hänseenden. Dels torde i händelse av tvist inför allmän domstol denna kunna bl. a. med tillämpning av grunderna för 8 § skuldebrevslagen åsidosätta eller jämka av poststyrelsen fastställda villkor, om dessa framstår som uppenbart obilliga. Dels kan de komma under Kungl. Maj:ts bedömande i samband med besvär över poststyrelsens beslut i särskilda ersättningsärenden.

Mellan postverkets ansvarighet för försändelser och medel och postavgifternas storlek råder självfallet ett visst samband. De utgifter i form av skadestånd som kan komma att åsamkas postverket måste i huvudsak bestriidas av de avgifter som verket betingar sig av sina kunder. De från ekonomisk synpunkt betydelsefullaste postavgifterna har karaktären av bevilling och är således i princip föremål för riksdagens uteslutande bestämmanderätt. Med hänsyn härtill bör riksdagen inte uteslutas från möjligheten till medinflytande på utformningen av ansvarighetsreglerna.

Utskottet förutsätter därför att, om framdeles principerna för regleringen av ansvarighetsfrågorna skulle komma att i väsentlig mån rubbas, riksdagen föreläggs de förslag som kan föranledas av dylika ändrade förhållanden.

Med det anförda biträder utskottet förslaget i propositionen. Utskottet avstyrker således bifall till motionerna.

Under återopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att riksdagen — med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande proposition nr 149 och med avslag å de likalydande motionerna I: 795 av herr Strandberg och II: 940 av herr Fridolfsson — måtte antaga det vid propositionen fogade förslaget till förordning om upphävande av förordningen den 18 maj 1934 (nr 168) angående postverkets ansvarighet för försändelser och medel, som mottagits till postbefordran.

Stockholm den 25 november 1965

På bevillningsutskottets vägnar:

JOHN ERICSSON

Närvarande:

från första kammaren: herrar John Ericsson, Einar Eriksson, fröken Ranmark, herrar Wårnberg, Elofsson*, Tage Johansson, Gösta Jacobsson, Erik Filip Petersson*, Ottosson och Skårman*; samt

från andra kammaren: herrar Kårlander*, Engkvist*, fru Nettelbrandt, herrar Eriksson i Bäckmora*, Enskog*, Carlstein, Nyström, Hammarsten, Björkman och Börjesson i Falköping.

* Icke närvarit vid justering av betänkandet.